

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.43.2025

Warszawa, 9 lutego 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** w sprawie poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 1143).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko Rządu
do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
cywilnego
(druk nr 1143)

1. Cele zakładane przez projektodawców

Z uzasadnienia *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 1143)* wynika, że celem projektowanych zmian jest:

- zmiana brzmienia przepisu art. 829 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.¹⁾, dalej „k.p.c.”), który wyłącza z egzekucji komorniczej pojedyncze zwierzęta hodowlane (tj. jedną krowę lub dwie kozy albo trzy owce potrzebne do wyżywienia dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów), dawniej wykorzystywane do zaspokojenia potrzeb żywieniowych rodziny. Zdaniem projektodawców w dzisiejszych realiach nie ma on racji bytu z uwagi na zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie oraz gospodarce, a także w modelu życia i konsumpcji.
- wyłączenie z egzekucji komorniczej wszystkich zwierząt – w tym zwierząt domowych i gospodarskich.

Zdaniem projektodawców za zasadnością takiego rozwiązania przemawia to, że wartość rynkowa pojedynczego zwierzęcia domowego nie jest znaczna, nawet w przypadku, gdy jest to zwierzę rasowe.

Również zwierzęta gospodarskie, w opinii projektodawców, nie przedstawiają istotnej wartości w przypadku prowadzenia z nich egzekucji komorniczej. Egzekucja ze zwierząt gospodarskich jest dla komorników trudna i rzadko prowadzona. W szczególności jest brak zainteresowania kupnem zwierząt zajętych przez komornika. Za celowością zmiany przemawia ponadto rosnąca świadomość społeczeństwa związana z koniecznością ochrony zwierząt i empatią wobec nich.

2. Treść proponowanej zmiany

Projektodawcy zamierzają osiągnąć oba zakładane cele poprzez nowelizację art. 829 k.p.c. i nadanie pkt 3 tego przepisu brzmienia: „3) zwierzęta”.

W ten sposób, zgodnie z treścią proponowanego art. 829 pkt 3 k.p.c., egzekucji sądowej nie podlegałyby zwierzęta w ogólności.

3. Skutki projektowanego rozwiązania zakładane przez projektodawców

W uzasadnieniu projektu autorzy wskazali, że – ich zdaniem – zmiany te powinny wywołać:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1841, z 2025 r. poz. 620, 1172, 1302, 1518, 1661 oraz z 2026 r. poz. 26.

- a) pozytywne skutki społeczne, gdyż obecnie jest powszechna wiedza o tym, że zwierzęta odczuwają przywiązanie do swoich właścicieli, są w stanie odczuwać strach i cierpienie. Prowadzenie egzekucji komorniczej ze zwierząt domowych utraciło więc akceptację społeczną.

Również w przypadku zwierząt gospodarskich, szczególnie w środowisku rolniczym, zmiana zostanie odebrana pozytywnie, gdyż rolnicy zdają sobie sprawę z wartości zwierząt gospodarskich, które pielęgnują i użytkują, i które stanowią ich źródło dochodu. Jednocześnie zdają sobie sprawę z utraty wartości zwierzęcia w momencie przeprowadzenia z niego egzekucji komorniczej.

- b) pozytywne skutki gospodarcze, albowiem dłużnicy, wobec których jest obecnie przeprowadzona egzekucja ze zwierząt gospodarskich, zostają bowiem *de facto* pozbawieni narzędzi pracy, które mogłyby im w dalszym czasie posłużyć do uzyskania dochodu umożliwiającego spłatę zadłużenia.

Po zmianie przepisów będą mieli większe szanse na wyjście z zadłużenia, a ich zwierzęta nie stracą na wartości podczas egzekucji komorniczej. Zdaniem projektodawców zajęcia zwierząt gospodarskich stanowi nieistotny z punktu widzenia wierzycieli margines egzekucji komorniczych, dlatego wprowadzenie proponowanego wyłączenia nie będzie miało negatywnego wpływu na skuteczność egzekucji, a tym samym na interesy gospodarcze wierzycieli.

4. Ocena proponowanej zmiany

1. Sytuację prawną zwierząt w postępowaniu egzekucyjnym kształtuje art. 844¹ k.p.c., zgodnie z którym przepisy dotyczące egzekucji z ruchomości stosuje się odpowiednio do egzekucji ze zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt.

Przepisy dotyczące ochrony zwierząt to przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 oraz z 2023 r. poz. 1696 i 1795, dalej „ustawa o ochronie zwierząt”), jak i innych ustaw mających na celu ochronę zwierząt, m.in. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 poz. 13), czy też ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 539 i 1795).

Art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt stanowi, że zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą, a człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę. Tym samym egzekucja ze zwierząt powinna się odbywać z zapewnieniem zwierzęciu ochrony, poszanowania i opieki, jak również z uwzględnieniem zdolności zwierzęcia do odczuwania cierpienia.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 17 ustawy o ochronie zwierząt zwierzętami domowymi są zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza.

Wykładnia art. 844¹ k.p.c. w związku z art. 1 ust. 1 i art. 4 pkt 17 ustawy o ochronie zwierząt pozwala już obecnie na formułowanie poglądu o wyłączeniu lub przynajmniej istotnym ograniczeniu egzekucji zwierząt domowych z uwagi na ich dobro i uniknięcie narażenia

ich na cierpienie na skutek rozdzielenia ich z właścicielem, będącym równocześnie dłużnikiem. Rozdzielenie zwierzęcia z człowiekiem może wywołać u zwierzęcia takie emocje jak strach, ból, tęsknota, osamotnienie, niepewność, które w dalszej perspektywie mogą prowadzić do zachorowania zwierzęcia, a nawet jego śmierci.

Sytuacja kształtuje się natomiast odmiennie w przypadku m.in. prowadzenia hodowli zwierząt rasowych na sprzedaż, np. psów rasowych. W danej sytuacji hodowca nie ma celu nawiązania ze zwierzęciem silnej więzi emocjonalnej, gdyż mogłoby to w konsekwencji znacząco utrudnić późniejszą sprzedaż zwierzęcia.

Trudno zakładać też więź emocjonalną w przypadku takich zwierząt domowych, jak np. płazy, gady, ryby, owady czy pajęczaki, przy uwzględnieniu okoliczności, że np. niektóre egzotyczne gady czy płazy wykazują wysoką wartość ekonomiczną. Prowadzenie w tych przypadkach egzekucji, przy uwzględnieniu przepisów gwarantujących ochronę tych zwierząt, powinno być więc dopuszczone.

2. Odnosząc się natomiast do kwestii egzekucji ze zwierząt gospodarskich, w obecnym stanie prawnym, w świetle art. 829¹ k.p.c., jeżeli dłużnikiem jest rolnik prowadzący gospodarstwo rolne, egzekucji nie podlegają również m.in.: stado podstawowe zwierząt gospodarskich (wszystkich gatunków, stanowiących podstawę produkcji zwierzęcej w danym gospodarstwie rolnym), zwierzęta gospodarskie poza stadem podstawowym w drugiej połowie okresu ciąży i w okresie odchowu potomstwa oraz młode zwierzęta do określonego wieku (w zależności od gatunku – od 2 do 6 miesięcy), stado użytkowe drobiu oraz zwierzęta futerkowe, co do których hodowca zawarł umowę na dostawę, jak też rodziny pszczele pszczoły miodnej wraz z zasiedlonymi przez te rodziny ulami. To zwolnienie obejmuje też budynki gospodarcze, magazynowe i grunty rolne, niezbędne do hodowli zwierząt w proporcji uzależnionej od wielkości stada podstawowego i niezbędnej nadwyżki inwentarza.

Ponadto, zgodnie z art. 829² § 1 k.p.c., egzekucji mogą nie podlegać – ponad powyższe limity – inne zwierzęta, jeżeli są one niezbędne do prowadzenia danego gospodarstwa. Egzekucji nie podlega nadwyżka inwentarza żywego ponad stado podstawowe oraz przedmioty ponad ilości wymienione w art. 829¹ pkt 6, 8, 9, 11–13 i 15 k.p.c., jeżeli komornik, po zasięgnięciu opinii izby rolniczej, właściwej ze względu na położenie gospodarstwa rolnego dłużnika (ewentualnie opinii biegłego), uzna je za niezbędne do prowadzenia tego gospodarstwa.

Rozwiązania zawarte w omówionych wyżej przepisach służą zatem zabezpieczeniu prowadzenia dalszej działalności rolniczej przez rolnika prowadzącego gospodarstwo. W razie uznania nadwyżki inwentarza żywego ponad stado podstawowe oraz przedmiotów niezbędnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego dłużnika komornik umarza postępowanie egzekucyjne w tym zakresie.

Oprócz tego w art. 829³ k.p.c. przewidziano wyłączenie spod egzekucji zajętych zwierząt hodowlanych (bardzo szerokiej kategorii zgodnie z ustawą z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, Dz. U. z 2021 r. poz. 36), jeżeli nie mogą być sprzedane osobie, która wykaze, że posiada gospodarstwo rolne, w którym istnieją warunki do dalszej hodowli tych zwierząt. Również ten wymóg sprzedaży zwierząt

odpowiedniej osobie (zachowanie „warunków do dalszej hodowli tych zwierząt”) wpisuje się w część postulatów zawartych w uzasadnieniu przedmiotowego projektu.

Z obecnego stanu normatywnego wynika zatem szerokie wyłączenie spod egzekucji zwierząt gospodarskich (hodowlanych). *Ratio legis* tego szerszego wyłączenia (w art. 829¹–829³ k.p.c.) odnosi się do zabezpieczenia dalszej działalności rolniczej dłużnika (obowiązanego) oraz do zapewnienia niektórych aspektów odpowiedniego dalszego losu (warunków hodowli) zwierząt.

Części opisanych powyżej wyłączeń zwierząt gospodarskich spod egzekucji nie stosuje się (w określonym zakresie) w sprawach o egzekucję alimentów lub renty mającej charakter alimentów, jak również w sprawach o egzekucję należności powstałych w związku z pracą zarobkową, wykonywaną w gospodarstwie rolnym dłużnika (art. 829⁴ k.p.c.), chyba że egzekucja dotyczy świadczeń zaległych za okres dłuższy niż 6 miesięcy, oraz w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika.

Zwierzęta gospodarskie przedstawiają przy tym często istotną wartość ekonomiczną, a przepisy nakazujące zagwarantowanie przysługującej im ochrony mają na celu nie tylko ich dobrostan, ale również zapobieżenie utraty wartości zwierząt gospodarskich na skutek podjętych czynności egzekucyjnych. Wyłączenie z egzekucji wszystkich zwierząt, również dużych stad zwierząt gospodarskich, hodowlanych, może skutkować brakiem możliwości zaspokojenia wierzytelności, co spowodowałoby nieuzasadnione ograniczenie praw wierzycieli.

3. Przychylić się natomiast należy do poglądu, że szczególnego potraktowania normatywnego wymagają zwierzęta domowe, które nie powinny być przedmiotem egzekucji ze względu na ich przywiązanie i więź z domownikiem, jednakże ewentualne zmiany legislacyjne w tym zakresie, o ile są potrzebne w związku z przywołaną powyżej interpretacją obecnie obowiązujących regulacji, powinny w sposób możliwie precyzyjny określać zakres wyłączenia.

4. Nie można natomiast podzielić tezy, że w dzisiejszej sytuacji społeczno-gospodarczej nie jest potrzebne zwolnienie przewidziane w art. 829 pkt 3 k.p.c., którego celem jest zapewnienie czasowego wyżywienia dłużnika lub jego rodziny, choć przepis ten bez wątplenia został skonstruowany zbyt kazuistycznie i nie uwzględnia innych zwierząt będących dla dłużnika i jego rodziny źródłem wyżywienia, np. drobiu. Niemniej jednak należy mieć na względzie, że proponowana zmiana w art. 829 pkt 3 k.p.c. całkowicie wyłączająca zwierzęta spod egzekucji komorniczej mogłaby negatywnie uderzyć w rolników oraz cały sektor rolno-spożywczy. Rolnicy często korzystają ze zwierząt gospodarskich jako realnego zabezpieczenia kredytów. W sektorze rolnym inwentarz żywy stanowi istotną część majątku trwałego gospodarstwa, a wyłączenie zwierząt spod możliwości zabezpieczenia finansowego ograniczyłoby dostępność kredytowania i zmusiłoby banki do żądania innych zabezpieczeń (np. hipotecznych). Należy podkreślić, że zwierzęta są aktywem nie tylko produkcyjnym, ale również rynkowo wycenianym i płynnym, a ich wartość nierzadko przekracza wartość maszyn czy gruntów. W związku z powyższym proponowana zmiana wymaga dogłębnej analizy i konsultacji, aby uchronić rolników przed potencjalnymi trudnościami, chociażby

we wskazanym zakresie.

5. Należy również zwrócić uwagę, że zaproponowana w poselskim projekcie ustawy zmiana przepisów dotycząca wyłączenia wszystkich zwierząt spod egzekucji nie uwzględnia egzekucji administracyjnej. Zgodnie z art. 8 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2025 r. poz. 132, 620i 1302) nie podlegają egzekucji administracyjnej jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce, potrzebne do wyżywienia zobowiązanego i będących na jego utrzymaniu członków rodziny, wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów. Przepis ten jest analogiczny jak art. 829 pkt 3 k.p.c., którego dotyczy projekt ustawy. Ewentualne zmiany w tym obszarze powinny mieć na uwadze spójność regulacji w zakresie egzekucji sądowej i egzekucji administracyjnej.

6. Konkludując, o ile można rozważyć ewentualną zmianę przepisu art. 829 pkt 3 k.p.c. jednak nie powinna polegać na wyłączeniu wszystkich zwierząt spod egzekucji, lecz na poszerzeniu wyłączenia spod egzekucji zwierząt domowych ze względu na ich przywiązanie i więź z domownikiem. Ponadto można byłoby w sposób mniej kazuistyczny ująć kategorię zwierząt służących do zapewnienia czasowego wyżywienia dłużnika lub jego rodziny.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że – aczkolwiek można rozważyć potrzebę zmiany przepisów dotyczących egzekucji zwierząt w określonym zakresie – to zmiana ta powinna być dokonana w oparciu o szeroko zakrojone konsultacje społeczne, publiczne, opiniowanie i uzgodnienia międzyresortowe, zaś zmiana zaproponowana w przedmiotowym projekcie ustawy jest niewątpliwie zbyt daleko idąca, tym bardziej że istotną część celów zakładanych przez projektodawców realizują przepisy już obecnie obowiązujące.

Wobec powyższego Rada Ministrów negatywnie opiniuje projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 1143).